

Gedragprotocol

Obs de VOS

Opgesteld door de gedragsdeskundigen van de Vos
Debbie Hoogervorst
Mariëlle Lunenburg

Goedgekeurd door het team dd:
Goedgekeurd door de MR dd:

Inhoud

1. Inleiding
 - 1.1 *Normen, waarden en gedrag*
 - 1.2 *Maatregelen*
2. Werken aan sociale competentie
 - 2.1 *Lesmethodes*
 - 2.2 *Groepsplan gedrag*
 - 2.2.1 Groepsplan gedrag – niveau 1
 - 2.2.2 Groepsplan gedrag – niveau 2
 - 2.2.3 Groepsplan gedrag – niveau 3
 - 2.3 *Regels*
 - 2.4 *Oudergedrag*
 - 2.5 *Leerkrachtgedrag*
3. Schoolregels op obs de VOS
 - 3.1 *Grondwet van de school – kapstokregels*
 - 3.2 *Groepsafspraken*
 - 3.3 *Pestprotocol*
4. Volgen van sociale competentie
 - 4.1 *Verplichte observatiemethoden*
 - 4.1.1 ZIEN!
 - 4.1.2 KVS
 - 4.2 *Optionele observatiemethoden*
 - 4.2.1 Sociogram
 - 4.2.2 Veiligheidsthermometer
 - 4.3 *Groepsbespreking*
 - 4.4 *Overdracht*
5. Stappenplan bij gedragsproblemen
6. Vertrouwenspersonen
7. Protocol kindermishandeling

Bijlagen:

Schoolregels zoals gehanteerd in de school

Formulier – groepsplan niveau 1

Formulier – groepsplan niveau 2

Formulier – groepsplan niveau 3

Veiligheidsthermometer (nog toevoegen)

1. Inleiding

Voor u ligt het gedragsprotocol van obs de VOS. Dit protocol is opgesteld om voor ouders en personeel inzichtelijk te maken hoe op school gezorgd wordt voor een goed pedagogisch klimaat en welke maatregelen worden genomen om gewenst gedrag te bevorderen. Het pedagogisch klimaat is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van leerlingen, ouders en leerkrachten op school. Het draagt bij aan het welbevinden van allen en leidt tot betere leerresultaten en een betere sfeer.

In dit protocol staat beschreven hoe op obs de VOS gewerkt wordt aan de sociale competentie van leerlingen, welke regels gelden op school en welke stappen worden ondernomen bij ongewenst en grensoverschrijdend gedrag.

Bij inschrijving op school, gaan ouders/verzorgers akkoord met dit protocol. In de inschrijfprocedure wordt dat gemeld. Dit protocol is dan ook onderdeel van de schoolgids en is te vinden op de website: www.obsdevos.nl

1.1 Normen, waarden en gedrag

Onderwijs wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de school en ouders. Om goed onderwijs te kunnen bieden is het belangrijk dat leerlingen, ouders en leerkrachten respect voor elkaar hebben, open en eerlijk met elkaar communiceren en vertrouwen in elkaar hebben. Hiertoe zijn gedragsregels opgesteld die de basis vormen voor een goed pedagogisch klimaat binnen de school. Iedereen, onder wie leerlingen, leerkrachten, ouders en bezoekers van de school, is verantwoordelijk voor het naleven van de gedragsregels en kan elkaar hierop aanspreken.

1.2 Maatregelen

Wanneer leerlingen, leerkrachten, ouders en anderen zich niet aan de gedragsregels houden kunnen maatregelen genomen worden. De maatregelen voor leerlingen staan in dit protocol nader beschreven. Teamleden dienen professioneel te werken en te handelen. Bij overtreding van de gedragsregels worden de teamleden aangesproken op hun verantwoordelijkheden in relatie tot hun taak en of functie. Ouders/verzorgers, die de gedragsregels overtreden in en nabij de school, worden hierop aangesproken. Het gedrag dat van ouders wordt verwacht, wordt in hoofdstuk twee besproken. Indien de communicatie met ouders niet meer open, opbouwend en constructief kan plaatsvinden, wordt de communicatie gestaakt (afkoelperiode) en uitgesteld tot een later moment. Wanneer er geen vertrouwen is, wat immers de basis voor goede communicatie is, kan de directie ouders/verzorgers adviseren een andere school voor hun kind te kiezen.

2. Werken aan sociale competentie

Een school heeft als belangrijke taak een leeromgeving te creëren die probleemgedrag voorkomt en sociaal-emotioneel leren bevordert, zodat optimaal gepresteerd kan worden op de traditionele leervakken als rekenen, lezen en schrijven. In dit hoofdstuk zal dan ook beschreven worden wat op obs de VOS aan preventie van probleemgedrag wordt gedaan. Met preventie wordt het volgende bedoeld: het aanleren van goed gedrag, het voorkomen van psychosociale problemen, het opsporen van risicofactoren in de ontwikkeling en het verminderen en in de hand houden van licht probleemgedrag.

2.1 Lesmethoden

2.1.1 De Vreedzame School

Op obs de VOS wordt gewerkt met de methode De Vreedzame School. Dit is een lessenserie voor sociale competentie en democratisch burgerschap. In 2015-2016 is met deze methode gestart door middel van een intensief invoeringstraject. De Vreedzame School streeft er naar om kinderen te leren:

- Op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan;
- Op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen;
- Constructief conflicten op te lossen;
- Verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap;
- Open te staan voor verschillen tussen mensen.

Wekelijks vindt in alle groepen een les of activiteit plaats van 30-45 minuten. De lessen zijn verdeeld over de volgende 6 blokken:

1. We horen bij elkaar - groepsvorming en een positief sociaal klimaat;
2. We lossen conflicten zelf op – conflicthantering;
3. We hebben oor voor elkaar – communicatie;
4. We hebben hart voor elkaar – gevoelens;
5. We dragen een steentje bij - verantwoordelijkheid;
6. We zijn allemaal anders - diversiteit.

Deze methode wil graag meer zijn dan alleen een lessenserie. Het is de bedoeling een cultuur te creëren op school waarbij kinderen zich gehoord en gezien voelen en een stem krijgen. De lessenserie is hierbij een hulpmiddel. Het doel is dat het gedachtegoed van de Vreedzame School door de groepsleerkrachten op elk moment en in elke situatie wordt toegepast.

2.1.2 Lief, liever, verliefd

Ook worden lessen gegeven uit de methode 'Lief, Liever, Verliefd'. Dit is een lessenserie over relaties en seksualiteit. Het doel van deze methode is om kinderen te ondersteunen bij hun relationele en seksuele ontwikkeling en hen te leren seksueel verantwoorde keuzes te maken. Uiteindelijk draagt dit bij aan een respectvolle samenleving en een veilig en prettig leefklimaat. Maandelijks wordt in elke klas een les uit deze methode gegeven.

In volgend schema zijn alle lessen voor aankomend jaar terug te vinden.

Thema	Groep 1&2	Groep 3&4	Groep 5&6	Groep 7&8
I Lichamelijke ontwikkeling en zelfbeeld	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wie ben ik 2. Wat voel ik 3. In je blootje 4. Ik ben een jongen en jij bent een meisje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wie ben ik 2. Ik ben een jongen en jij bent een meisje 3. Wat voel ik 4. In je blootje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wie ben ik 2. Ik ben een jongen en jij bent een meisje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wie ben ik 2. Ik verander in de puberteit – meisje 3. Ik verander in de puberteit – jongen 4. Bloos je van bloot? 5. Besnijdenis (extra) 6. Je eigen lichaam en zelfbevrediging
II voortplanting en gezinsvorming	<ol style="list-style-type: none"> 5. Hoe ben ik geboren? 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Hoe ben ik geboren? 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Hoe ontstaat een baby en hoe wordt die geboren? 4. Hoe ben ik geboren (extra)? 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Voortplanting en veilige seks
III Sociale emotionele ontwikkeling	<ol style="list-style-type: none"> 6. Wij zijn vriendjes 7. Bij ons thuis 8. Ik vind jou lief (extra) 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Wie vind ik speciaal? 7. Bij ons thuis 8. Ik vind jou lief (extra) 9. Ik ben verliefd (extra) 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Jongen en meisjes over elkaar 6. Gezocht: een vriend 7. Vriendschap 8. Verliefd 9. Mijn relaties 10. Wat is seks 	<ol style="list-style-type: none"> 8. Mannen en vrouwen (in de media) 9. Internetvrienden 10. Verliefd en verkering 11. Wat is seks? 12. Verschillende types relaties, trouwen en kinderen (extra)
IV Seksuele weerbaarheid	<ol style="list-style-type: none"> 13. Wat voelt fijn en wat niet? 14. Hoe zeg ik nee? 	<ol style="list-style-type: none"> 10. Wat voelt fijn en wat niet? 11. Hoe zeg ik nee? 	<ol style="list-style-type: none"> 11. Wat voelt fijn en wat niet? 12. Hoe ze ik ja en hoe zeg ik nee? 	<ol style="list-style-type: none"> 13. Wat is seksueel misbruik en waar vind je hulp? 14. Wat vind jij en wat zou jij doen?

2.2 Groepsplan gedrag

Op obs de VOS wordt gewerkt met groepsplannen voor gedrag. Deze plannen hebben als doel om gedragsproblemen te voorkomen door het geven van goed onderwijs. In deze plannen legt de leerkracht vast hoe een groep zich ontwikkelt of moet ontwikkelen. De plannen worden geschreven op drie verschillende niveaus. Het eerste niveau is voor *alle* leerlingen. Hierbij ligt de nadruk op goed onderwijs, klassenmanagement, groepsvorming, sociaal-emotioneel leren en preventie van gedragsproblemen. Het tweede niveau is voor *sommige* leerlingen. Dit zijn leerlingen die risico lopen zich problematisch te ontwikkelen. De nadruk bij dit plan ligt bij kortdurende interventies.

De eerste twee niveaus vallen binnen de basisondersteuning van een school. Niveau 3 is voor *enkele* leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben wegens risico op ernstig probleemgedrag. De nadruk binnen dit niveau ligt op specifieke maatregelen en interventies, die vaak in samenwerking met het

speciaal onderwijs en het samenwerkingsverband worden gerealiseerd. Hieronder worden de niveaus verder uitgelegd. De groepsplannen zijn tevens terug te vinden in de bijlagen.

2.2.1 Groepsplan gedrag – niveau 1

Het eerste niveau – het basisplan, is voor alle leerlingen. In dit plan wordt beschreven wat de ondersteuningsbehoefte van de groep is op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. Hierin wordt aangegeven in welke fase van groepsvorming de groep zich bevindt en hoe hieraan gewerkt wordt. Ook wordt de methode sociaal-emotionele ontwikkeling genoemd en de aanpassingen die hier voor de groep in worden gemaakt.

2.2.2 Groepsplan gedrag – niveau 2

Het tweede niveau, bestemd voor sommige leerlingen, wordt gebaseerd op de uitslagen uit het leerlingvolgsysteem ZIEN! (Meer over ZIEN! is te lezen in hoofdstuk 4.) Leerlingen die gedurende korte periode probleemgedrag vertonen of behoefte hebben aan extra begeleiding op een van de schalen uit ZIEN!, krijgen extra ondersteuning. De intensiteit van de problematiek is laag en het probleemgedrag wordt meestal in één situatie vertoond. De gevolgen voor de leerling en de omgeving zijn beperkt. De ouders worden tijdens het verwachtingsgesprek of rapportgesprek op de hoogte gesteld van de interventie.

De interventies vinden plaats in de eigen klas. Ook kan de gedragspecialist van de locatie worden ingezet om hulp te bieden aan de leerling of aan een groepje leerlingen. De mate en vorm van de hulp die geboden wordt, is beschreven in dit groepsplan. Ook de afspraken worden vastgelegd en er wordt een logboek bijgehouden. Tevens wordt er gebruik gemaakt van interventies die op de leerling gericht zijn, bijvoorbeeld uit het boek “Groepsplan gedrag” van Kees van Overveld.

2.2.3 Groepsplan gedrag – niveau 3

Het derde niveau is voor de individuele leerling. Deze leerling vertoont al langere tijd ernstig probleemgedrag of heeft een gediagnosticeerde gedragsstoornis. De ouders zijn op de hoogte gesteld van het gedrag van hun kind en de bijbehorende maatregelen. Deze leerling profiteert onvoldoende van de ondersteuning geboden op niveau 1 en 2 van het groepsplan. De problemen spelen al langere tijd en er is sprake van een aanhoudende reeks van storende gedragsuitingen. De problemen zijn intens en gaan gepaard met veel emoties bij de leerling en zijn omgeving. De problemen doen zich in meerdere situaties voor. De hinder voor de leerkracht en klasgenoten is groot, daarnaast kan de leerling zelf ook onder het gedrag lijden.

2.3 Regels

Om probleemgedrag te voorkomen is het belangrijk dat iedereen zich aan bepaalde regels houdt. Op school wordt gewerkt met een grondwet, een set basisregels, die vervolgens met de klas worden uitgewerkt in concrete verwachtingen ten aanzien van gedrag. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op deze regels en afspraken.

2.4 Oudergedrag

Het gedrag van de ouders is van groot belang bij het creëren van een gewenst pedagogisch klimaat en de veiligheid binnen, maar ook buiten de school. De ouders zijn, net als de leerkracht, een voorbeeld bij de uitvoering van de regels.

Om de regels voor de school te kunnen waarborgen, wordt ook van de ouders verwacht respect te tonen aan andere ouders, leerkrachten en kinderen. Ook wordt ervan uitgegaan dat ouders de regels waaraan de kinderen zich dienen te houden respecteren.

Dit wordt terug gezien in het gedrag bij:

- Het halen en brengen van de kinderen met de auto. Veiligheid van de kinderen staat hierbij bovenaan, maar ook de houding ten opzichte van andere automobilisten rondom de school.
- Het wachten op de kinderen achter het hek (Ter Lips) en op het plein (Multatulilaan).
- De communicatie naar leerkrachten. Contact met anderen wordt op een rustige manier gelegd. Heeft een ouder een probleem met de groepsleerkracht, dan wordt eerst contact gezocht met de betreffende leerkracht. Dreigt de communicatie mis te lopen dan heeft de ouder de mogelijkheid contact op te nemen met de directie of met de vertrouwenspersoon.

Bij onacceptabel gedrag van een kind van obs de VOS is het de taak van de leerkrachten, directie of overblijfkraften om de leerling te corrigeren. Andere ouders worden geacht zich hiermee niet te bemoeien. Directie, leerkrachten en ander personeel van obs de VOS kunnen ouders aanspreken op hun gedrag.

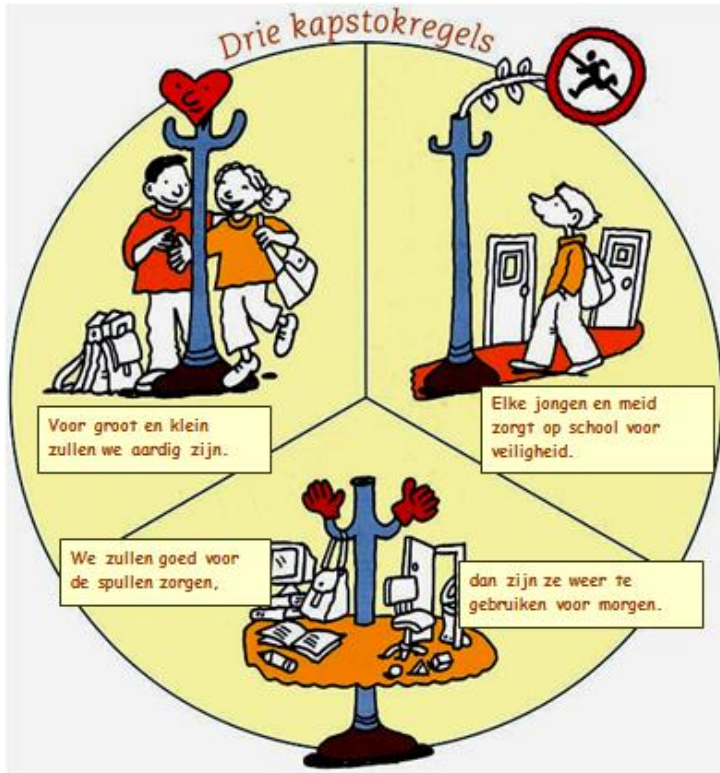
2.5 Leerkrachtgedrag

Uiteraard wordt ook van leerkrachten goed voorbeeldgedrag verwacht. Zien dienen professioneel te werken en te handelen. In het volgende hoofdstuk over de regels, staat ook meer wat verwacht wordt van leerkrachten. Regelmatig wordt dit onderwerp besproken tijdens teamvergaderingen, zodat dit altijd een actueel onderwerp blijft.

3. Regels en afspraken

3.1 Grondwet van de school - kapstokregels

Obs de VOS heeft een soort grondwet geformuleerd. Dit is een set basisregels geldend voor iedereen in en om de school. Deze regels sluiten aan bij de pedagogische doelen en visie van de school. Gekozen is voor de volgende drie kapstokregels.

1. Voor groot en klein zullen we aardig zijn.
2. Elke jongen, elke meid zorgt voor de veiligheid.
3. We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.

Bij deze kapstokregels horen een aantal basisregels, die met elkaar een beeld vormen van het gedrag dat we binnen de school graag zien.. Dit pakket aan regels vormt de grondwet van de school. Deze regels zijn terug te vinden in de bijlagen van dit protocol.

3.2 Groepsafspraken

Aan de hand van de grondwet worden concrete verwachtingen ten aanzien van gedrag uitgewerkt door de groepsleerkracht en de leerlingen. Dit zijn positief gestelde, duidelijke en beknopte verwachtingen geldend voor iedereen die zich in de klas bevindt. Deze afspraken worden in elke klas aan het begin van het jaar opgesteld en zijn zichtbaar gemaakt in het lokaal door middel van een afsprakenposter. Alle leerlingen worden gevraagd hun handtekening onder deze poster te zetten. Deze afspraken blijven gedurende het hele jaar onderwerp van gesprek en vormen een goed middel om gedrag bespreekbaar te maken in de groep.

Net als met leervakken is het belangrijk om goed gedrag (en gedragsverwachtingen) aan te leren. De gedragsregels worden ingeoeffend met de hele klas. Daarbij is het ook van belang dat de regels

gehandhaafd worden. Dit vraagt veel van het gedrag van de leerkrachten (en andere volwassenen in de school). Hierbij is het belangrijk dat leerkrachten...:

- ...modelgedrag vertonen;
- ...leerlingen herinneren aan de regel;
- ...leerlingen bekrachtigen die zich aan de regel houden;
- ...leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden;
- ...leerlingen ondersteunen bij het aanleren van de regel.

3.3 Pestprotocol

Ook rondom pesten heeft de school een aantal regels en procedures geformuleerd. Deze staan genoteerd in het pestprotocol, welke terug te vinden is op de website van de school www.obsdevos.nl.

4. Volgen van sociale competentie

Om leerlingen te kunnen ondersteunen in hun sociale ontwikkeling is het belangrijk om deze ontwikkeling goed te volgen. Uiteraard is observatie van de leerkracht daarbij zeer belangrijk. Hoe gedraagt een kind zich in verschillende situaties? Hoe gedraagt een kind zich ten opzichte van andere kinderen, ten opzichte van de leerkracht en ten opzichte van zichzelf? Mocht opvallend gedrag voorkomen dan kan ervoor gekozen worden intensiever te observeren. Dan wordt heel gestructureerd gekeken naar bijvoorbeeld de frequentie, de duur en de intensiteit van het gedrag.

Wat opvalt wordt genoteerd in het leerlingvolgsysteem Parnassys. Ook de interventies (welke staan vermeldt in de groepsplannen voor gedrag) zijn terug te vinden in Parnassys. Uiteraard wordt dit ook besproken met ouders.

4.1 Verplichte observatiemethoden

Met behulp van het webbased expertsysteem ZIEN! wordt de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen in kaart gebracht. Tweemaal per jaar vullen leerkrachten deze lijst in voor hun leerlingen (vanaf groep 2). Leerlingen vanaf groep 5 vullen zelf ook een leerlingenvragenlijst in. Deze vragenlijsten worden geanalyseerd en het programma geeft vervolgens doelen en handelingsadviezen. Deze worden vervolgens opgenomen in de groepsplannen op niveau 1 en 2.

De belangrijkste schalen welke gemeten worden door ZIEN! zijn:

- Welbevinden;
- Betrokkenheid;
- Sociaal initiatief;
- Sociale flexibiliteit;
- Sociale autonomie;
- Impulsbeheersing;
- Inlevingsvermogen;
- Pestbeleving;
- Pestgedrag.

In de onderbouw (groep 1 en 2) wordt tevens gebruik gemaakt van een kleutervolgsysteem (KVS). Dit is een observatielijst ontworpen door leerkrachten van obs de VOS om de ontwikkeling van kleuters op verschillende gebieden goed te kunnen volgen. Eén onderdeel van deze observatielijst betreft de sociale en emotionele ontwikkeling. Belangrijke observatiepunten hierbij zijn:

- contact met de leerkracht;
- Sociaal initiatief;
- Betrokkenheid;
- Welbevinden;
- Zelfvertrouwen;
- Zelfstandigheid.

4.2 Optionele observatiemethoden

Naast de verplichte vragenlijsten van ZIEN! en het kleutervolgsysteem, staat de school ook een aantal andere observatiemiddelen ter beschikking. Deze kunnen door leerkrachten gebruikt worden als zij dit nodig achten. Hieronder worden ze kort besproken.

4.2.1 Sociogram

Via Parnassys kan een sociogram afgenomen worden. Een sociogram maakt het mogelijk om de sociale relaties van de leerlingen uit de klas in kaart te brengen. Iedereen leerling geeft aan de leerkracht aan welke drie leerlingen hij het meest aardig vindt. Tevens geeft hij/zij aan welke drie leerlingen hij het minste mag. Ook kan gekozen worden om te vragen met wie de leerling graag samen werkt en met wie juist helemaal niet.

Na de afname van een sociogram kan een gerichte interventie gestart worden. Deze kunnen gericht zijn op het groepsgedrag of op het bieden van hulp aan een individuele leerling.

4.2.2 Veiligheidsthermometer

Binnen De Vreedzame School bestaat de mogelijkheid om een Veiligheidsthermometer af te nemen. Hiermee wordt de mate waarin pesten voorkomt in kaart gebracht. Dit instrument meet de *beleving* van de sociale veiligheid, de *feitelijke aantasting* van de sociale veiligheid en het *welbevinden* van de leerlingen. Voor de onderbouw en de bovenbouw is een aparte vragenlijst beschikbaar, aangepast op de leeftijd van de leerlingen. Beide veiligheidsthermometers zijn terug te vinden in de bijlagen.

Opvallende scores op deze vragenlijsten worden door de groepsleerkracht met de leerling besproken. Mochten er opvallende scores zijn voor een groot deel van de groep, dan zal een groepsvergadering plaatsvinden, zoals dat beschreven wordt in de handleiding van De Vreedzame School.

4.3 Groepsbesprekingen

Twee keer per jaar bespreekt de groepsleerkracht alle leerlingen met de intern begeleider (IB'er). Tijdens dit gesprek wordt over alle leerlingen waarover zorgen bestaan gesproken, ook over de leerlingen waarover zorgen omtrent gedrag bestaan. De IB'er kan op deze manier handreikingen geven ten aanzien van het handelen van de leerkracht. Ook kan het advies en/of de expertise van de gedragspecialisten worden ingeroepen. Zij kunnen bijvoorbeeld helpen bij het opstellen en uitvoeren van groepsplannen gedrag.

4.4 Overdracht

Belangrijke gegevens rondom het gedrag van leerlingen wordt aan het eind van het jaar door de groepsleerkracht overgedragen aan de leerkracht van het volgende leerjaar. Deze overdracht wordt zowel schriftelijk als mondeling gedaan. Een verslag van de overdracht is terug te vinden in Parnassys.

5. Stappenplan bij gedragsproblemen

Zoals hierboven beschreven wordt op obs de VOS hard gewerkt aan het voorkomen van gedragsproblemen en het in de hand houden van licht probleemgedrag. Toch zijn ook incidenten denkbaar waarbij ingegrepen moet worden om het ongewenste gedrag direct te doen stoppen en ernstige voorvallen en grensoverschrijdend gedrag te doen voorkomen.

In situaties waarin ongewenst gedrag wordt gesignaleerd, wordt het volgende stappenplan gehanteerd en in gang gezet door de leerkracht die het gedrag signaleert. Dit kan dus de eigen leerkracht, een andere leerkracht of volwassene binnen de school zijn.

Voorbeelden van ongewenst gedrag zijn: herhaaldelijk niet reageren op correcties van de leerkracht/volwassene bij niet luisteren, een grote mond geven tegen de leerkracht/volwassene of agressief gedrag tegen medeleerlingen/leerkracht/volwassene.

STAP 1 – incidenteel	<p>Omgaan met ongewenst gedrag / verstoringen</p> <p>De school stelt grenzen aan kinderen die de les verstoren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier soorten verstoringen:</p> <ul style="list-style-type: none">- Leerlingen die niet-taakgericht gedrag vertonen,- Leerlingen die niet meewerken en de grens opzoeken,- Leerlingen die zich niet aan de regels houden,- Leerlingen die geen respect tonen. <p>Als een leerling één van deze verstoringen laat zien krijgt de leerling een waarschuwing van de leerkracht. Hierbij wordt het gedrag benoemd wat wel gewenst is. Als een leerling de les daarna opnieuw verstoort, worden de volgende stappen genomen:</p> <p>Bij leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Beoordeel de situatie Had het gedrag voorkomen kunnen worden? Is de gedragsverwachting bij de leerling bekend? Heeft de leerling de vaardigheden om het gewenste gedrag te kunnen tonen en was de opdracht duidelijk? Is dit gedrag dat vraagt om een lichte interventie (groepsplan niveau 2)?2. Ga door met de les Het ongewenste gedrag krijgt geen aandacht en de les wordt vervolgd alsof er niets aan de hand is.3. Richt de aandacht op de leerlingen die doorwerken. Geef de leerlingen die gewenst gedrag vertonen positieve aandacht.4. Richt de aandacht op de leerling en herhaal de opdracht op fluistertoon. Verbreek het contact, richt de aandacht op andere leerlingen en obs ervaer.5. Leg de verantwoordelijkheid voor een beslissing bij de leerling Het contact is niet confronterend, de leerkracht blijft kalm en respectvol naar de leerling. Het verzoek wordt verpakt als een besluit, bijvoorbeeld: “Je bent gevraagd om met je rekenwerk te starten. Als dit niet gebeurt, zul je het tijdens de pauze moeten maken. Je krijgt een paar seconden om te beslissen wat je doet”. Het contact wordt verbroken. Indien de leerling zijn gedrag aanpast wordt hij
-------------------------	---

	<p>beloond. Vermijd vragen die reactie uitlokken (wat moet je doen als je klaar bent met je werk?).</p> <p>6. Terugkoppeling Het incident wordt besproken aan de hand van de volgende vragen: Wat heb je gedaan? Welke reden had dit? Had je het ook anders kunnen aanpakken?</p> <p>Als bovenstaande strategie al veelvuldig is geprobeerd en er treden geen of weinig veranderingen op bij de leerling, kan de leerkracht ook gebruik maken van een strafmaatregel (een onplezierige consequentie verbinden aan het gedrag). Hierbij is het van belang dat het <i>gedrag</i> van de leerling wordt afgewezen, niet het kind als <i>persoon</i>. Er wordt op obs de VOS gebruik gemaakt van verschillende soorten straffen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sociale straf: standje, boos gezicht. - Activiteitenstraf: de leerling moet een straftaak doen (strafregels schrijven), of iets leuks wordt onthouden (buiten spelen). - Tijdstraf: nablijven of in de pauze iets inhalen - Time-out (voorin de klas zetten, op de gang plaatsen met de deur open, uit de kring plaatsen, etc.) - Ouders op de hoogte stellen
<p>STAP 2 - periodiek</p>	<p>Omgaan met ongewenst gedrag / verstoringen</p> <p>Nadat bovenstaande stappen genomen zijn, wordt gekeken of de leerling het gewenste gedrag blijft vertonen. Als het gedrag vaker dan twee keer wordt gesignaleerd door een leerkracht wordt een aantekening in Parnassys gemaakt. Indien over een langere periode regels worden overtreden, is sprake van het verplaatsen van de leerling naar groepsplan niveau 2. Hiervan worden ouders op de hoogte gesteld.</p>
<p>STAP 3 – structureel</p>	<p>Grensoverschrijdend gedrag Plaatsing in groepsplan niveau 3</p> <p>Gedragsregels kunnen zodanig overschreden worden dat sprake is van grensoverschrijdend gedrag waardoor een onwerkbaar situatie ontstaat. Ouders worden op de hoogte gesteld van het gedrag van hun kind. In principe is dit een tijdelijke situatie, zodra het kind de regels volgt, wordt dit gedragsplan geëvalueerd en gesloten.</p> <p>Hieronder wordt verstaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysiek geweld gebruikt naar anderen of zichzelf, verbale agressie, agressie naar goederen en voorwerpen en seksuele intimidatie, pesterijen, discriminatie, bedreiging. • Als er niet meer geluisterd wordt naar degene die voor de leerling verantwoordelijk is • Als het werkklimaat in de groep dusdanig verstoord wordt, dat de groep eronder lijdt. <p>De volgende stappen worden genomen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De leerling wordt verwijderd uit de groep en naar een time-outplek gebracht. Dit is altijd een plek onder toezicht van een volwassene (als een kind op de gang zit, zal de deur van de klas altijd open staan). De leerling koelt af en er volgt een gesprek tussen leerling en leerkracht. 2. De ouders worden op de hoogte gesteld van de situatie en er volgt een gesprek met ouders, leerling en leerkracht waarin afspraken worden gemaakt over het gewenste gedrag. Deze afspraken komen in groepsplan niveau 3 te staan en er wordt

	<p>(eventueel in overleg met de gedragsspecialist) een passende interventie bedacht om de leerling het gewenste gedrag te leren.</p> <p>3. De interventie op niveau 3 wordt uitgevoerd en wordt geëvalueerd of een gedragsverandering heeft plaats gevonden. Indien dit naar tevredenheid gebeurd is, gaat de leerling terug naar niveau 1. Indien de gedragsverandering niet of onvoldoende heeft plaats gevonden, is sprake van de maatregelen schorsing en verwijdering.</p>
STAP 4 – structureel	<p>Grensoverschrijdend gedrag - Schorsing</p> <p>Het kan bij een onhoudbare situatie en geen uitzicht op een oplossing noodzakelijk zijn om over te gaan tot schorsing. Hierbij wordt de volgende procedure gevolgd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alvorens het besluit tot schorsing wordt genomen, worden ouders/verzorgers (wettelijke vertegenwoordigers) van de leerling uitgenodigd voor een gesprek betreffende de schorsing. Hier kunnen de ouders/verzorgers hun commentaar op geven. • De directeur van de school kan een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen (5 schooldagen). • Het besluit tot schorsing moet via de reguliere post én aangetekend schriftelijk en met opgave van redenen aan de leerling en aan de ouders/verzorgers worden meegedeeld. Schorsing moet in verhouding staan tot de ernst van de misdrijving. • Bij schorsing voor langer dan één dag moet het bevoegd gezag de inspectie schriftelijk en met opgave van redenen van dit feit in kennis stellen. Hiervan moet een kopie aan de leerplichtambtenaar worden gestuurd.
STAP 5 - structureel	<p>Grensoverschrijdend gedrag - Verwijdering</p> <p>Het kan bij een onhoudbare situatie en geen uitzicht op een oplossing noodzakelijk zijn om over te gaan tot verwijdering. Hierbij wordt de volgende procedure gevolgd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bevoegd gezag van de school kan besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling. Voordat een besluit daarover genomen wordt, dient het bevoegd gezag de leerling en diens ouders/verzorgers in de gelegenheid te stellen om gehoord te worden. Een leerling mag (gedurende het schooljaar) niet op grond van onvoldoende vorderingen of op grond van veelvuldig spijbelen, worden verwijderd. • Het besluit tot definitieve verwijdering van een leerling, dat door het bevoegd gezag genomen wordt, moet schriftelijk én per aangetekende post en met opgave van redenen aan de leerling en diens ouders/verzorgers worden meegedeeld. Ook moet dit schriftelijk worden gemeld bij de inspectie en de leerplichtambtenaar (beroepsclausule). • Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling kan pas plaatsvinden als het bevoegd gezag van de school ervoor gezorgd heeft dat een andere school of instelling bereid is de leerling toe te laten. • Als het niet lukt om een andere school voor de leerling te vinden, bestaat toch de mogelijkheid om tot definitieve verwijdering over te gaan. De directeur van de school moet dan kunnen aantonen dat gedurende een periode van 8 weken zonder succes is gezocht naar een andere school of instelling. • Daar in het besluit tot verwijdering het een school voor openbaar onderwijs betreft, dient melding gemaakt te worden van de mogelijkheid om ingevolge de Algemene Wet Bestuursrecht, bezwaar te maken bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken op dit bezwaar, nadat de leerling en/of de ouders/verzorgers gehoord zijn. • Het bevoegd gezag kan de leerling gedurende de behandeling van het verzoek om herziening van een besluit tot definitieve verwijdering de toegang tot de school ontzeggen. Het is in dat geval wel raadzaam om tot een huiswerkregeling te komen.

6. Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon op school is een leerkracht waarbij ouders terecht kunnen die hun verhaal kwijt willen of een klacht hebben. Op Ter Lips kunnen ouders terecht bij Anja de Prie, op de Multatulilaan bij Marieke Zantingh.

Het is de bedoeling dat u, als ouder, eerst met een klacht of probleem naar de betreffende groepsleerkracht gaat. Lukt het samen niet om tot op een oplossing te komen, dan wordt het gesprek voortgezet met een lid van het management team erbij. Als dan nog niet tot een oplossing gekomen kan worden, kunt u bij de vertrouwenspersoon terecht. De vertrouwenspersoon zal een luisterend oor bieden en vervolgens een advies geven over een volgende stap.

U kunt een afspraak maken met de vertrouwenspersoon van de locatie door een e-mail te sturen of door bij ze langs te gaan.

Anja de Prie (Ter Lips): aprie@obsdevos.nl

Marieke Zantingh (Multatulilaan): mzantingh@obsdevos.nl

7. Protocol kindermishandeling

Dit protocol is landelijk bepaald en vindt u terug op de website: <http://boh.m.handelingsprotocol.nl/>

8. Geraadpleegde literatuur

Hoop, F. de, & Pauw. L. (2015). *Werken aan sociale veiligheid. De vreedzame school*. Rotterdam: CED-groep.

Onze schoolgids.

Overveld, K. van. (2012). *Groepsplan gedrag. Planmatig werken aan passend onderwijs*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Pauw, L. & Sonderen, J. van (2014). *De Vreedzame School. Democratie moet je leren*. Rotterdam: CED-groep.

Bijlagen

1. Groepsplan gedrag – formulier 1
2. Groepsplan gedrag – formulier 2
3. Groepsplan gedrag – formulier 3
4. Regels

Groepsplan gedrag

Leraar/leraren:	Groep: Kies een item.
Periode:	

Preventie 1 (plannen voor iedereen)

Fase in de groepsvorming ☐ forming ☐ norming ☐ storming ☐ performing ☐ termination
Onderwijsbehoefte(n) van de groep: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
SEL competenties waar planmatig aandacht aan wordt besteed ☐ Betrokkenheid ☐ Welbevinden ☐ Sociaal initiatief ☐ Sociale flexibiliteit ☐ Sociale autonomie ☐ Impulsbeheersing ☐ Inlevingsvermogen
Tegen deze dingen lo(o)p(en) ik/wij met deze groep aan op het gebied van gedrag: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Te bereiken doelen Aan het eind van de periode: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Groepsactiviteiten Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wijze van meten effecten Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Organisatie Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Tussenevaluatie

Logboekgegevens Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Eindevaluatie groepsplan

Datum Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Zijn de doelen behaald? ☐ ja ☐ nee Meetbaar resultaat: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wat is de volgende stap? Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Groepsplan gedrag

Leraar/leraren: Klik hier als u tekst wilt invoeren.	Groep: Kies een item.
Periode: Klik hier als u tekst wilt invoeren.	

Preventie 2 (plannen voor sommigen)

Naam van de leerling: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Onderwijsbehoefte(n) van deze leerling(en): Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Probleemomschrijving / nulmeting Resultaten uit Zien, observaties, vragenlijsten, etc. Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Welke beschermende factoren kunnen ingezet worden? (leerling, gezin, school) Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Te bereiken doelen (smart) Aan het eind van de periode... Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Aanpak Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wijze van meten effecten Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Organisatie (waaronder contact met ouders) Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Tussenevaluatie

Logboekgegevens Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Eindevaluatie groepsplan

Datum Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Zijn de doelen behaald? ☐ ja ☐ nee Meetbaar resultaat: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Verdere hulp noodzakelijk: ☐ ja ☐ nee
Nieuwe afspraken Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Groepsplan gedrag

Leraar/leraren: Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Periode: Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
PREVENTIE 3 (plannen voor enkelen)	
De leraar	
1 Ondersteuningsbehoefte van de leraar	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
2 Evaluatiewijze (observatie, zelfbeoordeling enz.)	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
De leerling	
1 Naam van de leerling:	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Naam betrokken medewerkers (intern/extern)	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
2 Onderwijsbehoefte(n) van deze leerling:	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
3 De beschermende factoren van de leerling:	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
4 Extra aandacht triggers en gevolgen gedrag:	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
5 Te bereiken doelen	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
6 Ondersteuningsactiviteiten (interventies en strategieën van de leerkracht)	
Interventie: Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Strategie: Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
7 Wijze van meten effecten:	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
8 Organisatie (waaronder contact met ouders)	
Klik hier als u tekst wilt invoeren.	

Een aantal van schoolregels gelden algemeen in de school:

Regels in school en de klas:

Rustig lopen in de gangen.	
Stil zijn in de gangen.	
Spullen hangen aan de kapstok.	
Je schuift je stoel aan als je weg gaat of zet hem op tafel.	
Zorg voor je eigen spullen op school (kleurpotloden, tas, beker ed)	
Papier gooien we in de papierbak.	
We houden de wc netjes.	
Boeken gaan netjes terug in de boekenkast.	
Als je iets kapot maakt/als iets kapot gaat vertel je het aan de juf/meester.	
We gaan netjes met materiaal om.	
Één jongen en één meisje tegelijk naar de wc.	

Omgaan met elkaar:

Een ruzie praten we uit.	
We spreken met 2 woorden.	
We luisteren naar elkaar en laten elkaar uitpraten.	
Je steekt je vinger op als je iets wilt zeggen.	
Samen spelen, samen delen, samen opruimen.	
We helpen elkaar.	
Accepteer het als een ander 'nee' zegt.	
Als iemand iets doet wat jij niet wilt, zeg je 'stop hou op'.	

Op het plein:

We lopen op de grond.	
We lopen met de fiets aan de hand.	
Fietsen staan in de fietsenrekken.	

Internet gebruik / Social Media:

Internet wordt gebruikt om informatie te zoeken.	
We geven alleen persoonlijke informatie door op internet, zoals namen, adressen en telefoonnummers, met toestemming van de leerkracht.	
We vertellen het de leerkracht meteen als we informatie tegenkomen, waardoor we ons niet prettig voelen of waarvan we weten dat dat niet hoort.	
We leggen wel verdere contacten met iemand met toestemming van de leerkracht.	

We versturen alleen foto's bij e-mails van onszelf en anderen met toestemming van de leerkracht.	
We spreken van tevoren met de leerkracht af wat we gaan doen op internet.	
We printen alleen met toestemming van de leerkracht.	
Social Media wordt alleen gebruikt met toestemming van de leerkracht of onder supervisie van de leerkracht.	

Overig:

Ouders van kinderen uit groep 3 t/m 8 zijn na 15.00 uur van harte welkom in de school. De kinderen komen zelf naar binnen op een vast teken.	
--	--